

Nr 17.

Andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande över motion om förslag till fullständig redovisning av statsverkets kostnader för befattningshavarnas tjänste- och familjepensionering.

I en inom andra kammaren väckt motion nr 415 ha herr *Braconier* och fröken *Wetterström* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att förslag framläggas om fullständig redovisning av pensioneringskostnaderna i huvudsaklig anslutning till i motionen skisserade linjer.

Utskottet har över motionen inhämtat yttrande från riksräkenskapsverket, som anfört bl. a.:

Enär statsverket upphört med pensionsfondering och genomfört netto-lönesystem, hade man med dessa åtgärder bl. a. åsyftat att ernå en för-
enkling av redovisningsförfarandet. En reform i motionens syfte skulle medföra ett så avsevärt merarbete, särskilt av redovisningsteknisk natur, att endast ett oeftergivligt krav på att alla kostnadselement skola redovisas i ett sammanhang kan motivera dess genomförande. Visserligen skulle det kunna vara av intresse att känna omfattningen av statens totala pensionsförpliktelser för statsverket i dess helhet, men för varje enskilt statligt verk kunna enligt riksräkenskapsverkets mening tillräckliga skäl icke anses föreligga att framräkna dessa förpliktelser och än mindre att låta dessa komma till uttryck i statsbokföringen. Ett behov av att känna samtliga kostnader för en verksamhet torde, vad andra verk och institutioner än affärsverken beträffar, endast föreligga, då staten uttager ersättning efter särskild på självkostnadsberäkning grundad taxa för av en institution till kommuner eller enskilda lämnade prestationer. I sådana fall bör emellertid självkostnadsberäkningen i vad avser pensionskostnader baseras på utanför bokföringen liggande statistik. Vid taxeberäkningen böra utom kostnader för pensioner även lokalkostnader, som icke heller redovisas på institutionens anslag, medtagas i kalkylen. Vid sin granskning av taxorna vid statliga laboratorier och försöksanstalter har också statens sakrevision i sina förslag till taxesättning medtagit utanför avlönings- och omkostnadsanslagen liggande kostnadselement. Samma tillvägagångssätt bör väljas vid uppgörande av avtal med landsting om vårdkostnader för civila patienter på militärsjukhus.

I fråga om de statliga affärsverken erinras om att såväl vid de fem stora affärsverken som vid statens reproduktionsanstalt, försvarets fabriksverk och luftfartsverket de årligen utgående pensionerna belasta verkens drift-

kostnadsstater och sålunda direkt avspeglas i verkens bokföring. Därjämte tages vid dessa verk vid de årliga avskrivningarna viss hänsyn till de framtida pensionskostnaderna. I övrigt gäller även beträffande affärsverken att vid sidan av bokföringen liggande statistik rörande pensionskostnaderna lämnar för taxesättningar erforderligt försäkringsmatematiskt underlag för verkens kalkyler.

Riksräkenskapsverket framhåller, att det visserligen sammanställer statistik över i statens tjänst anställd personal, varvid redovisning lämnas för antalet befattningshavare i olika lönegrader inom statsförvaltningen (se riksräkenskapsverkets årsbok 1948), men denna statistik kan dock icke utan komplettering beträffande åldersfördelning, familjeförhållanden o. s. v. läggas till grund för en pensionskostnadsberäkning.

Ämbetsverket uttalar till sist, att en sådan redovisning av pensionskostnaderna, som motionärerna föreslagit, icke är erforderlig för statliga verk och institutioner. En dylik redovisning skulle vidare kräva ett avsevärt arbete för myndigheterna samt dessutom strida mot den utveckling, som i samband med slopandet av pensionsfonderingen och övergången till ett nettolönesystem ägt rum i fråga om redovisningen av statens löne- och pensionskostnader.

Utskottet delar den i yttrandet uttalade uppfattningen, att pensionskostnaderna väl böra redovisas och få utöva inflytande vid bestämmande av priser och avgifter vid de affärsdrivande verken och hos de statliga myndigheter, som uttaga ersättning efter självkostnadsberäkning. Däremot synes det vara av mindre intresse i fråga om andra statliga verk och myndigheter, där den ifrågasatta redovisningen skulle åsamka vederbörande åtskilligt besvär utan motsvarande nytta för det allmänna.

Vid de affärsdrivande verken tas redan nu hänsyn till pensionskostnaderna vid taxornas fastställande, och vid de verk och myndigheter, där ersättning utgår, ha förslag i åtminstone vissa fall framlagts om att hänsyn bör tagas jämväl till pensions- och andra kostnader, som ligga utanför avlönings- och omkostnadsanslagen. Så bör givetvis ske i alla de fall, då särskild ersättning i en eller annan form utgår.

Att införa en redovisning med hänsynstagande till pensionskostnaderna även vid andra statliga verk och institutioner finner utskottet däremot icke påkallat av några praktiska krav. Då det dessutom skulle medföra icke obetydligt merarbete och strida mot den förenkling av redovisningsförfarandet, som man numera strävar till, får utskottet hemställa,

att motion II: 415 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 mars 1950.

På utskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 16.

Reservation

av herr Braconier.
